

В «Рідному краї» за 5 жовтня поточного року був надрукований знімок невідомого георгіївського кавалера та звернення до читачів, аби вони допомогли з'ясувати особу зображеного. Через кілька днів після виходу цього номера газети в редакції зазвонив телефон:

— Вас турбує гощанець Влас Шевчук. Я добре знав того чоловіка, що на фото. Зайдіть, розповім...

Нижче друкуємо оповідь відомого в райцентрі краєзнавця та шанувальника старовини В.В.ШЕВЧУКА.

Герой був вертким, жвавим...

— У 1955-65 роках я працював інструктором Гощанського райкому партії та, зокрема, опікувався чотирма колгоспними парторганізаціями — бабинською, дмитрівською, ряшниківською і підлісецькою. Приміром, у Підлісках був знайомий з кожною сім'єю, позаяк часто приїздив туди по роботі.

Відразу зазначу: Підліски — золоте село. Люди тут культурні, врівноважені, працелюбні. З такими, як мовиться, гори звернеш. А все, мабуть, тому, що своєю часу тут жили чехи, від яких місцеві українці перейняли багато хорошого.

Так от, саме в Підлісках і мешкав Дем'ян Гринюк, фотографію якого помістила районка. До слова, побачивши цей знімок, я відразу помітив одну невідповідність. Справа в тому, що в газеті дід Дем'ян з трьома Георгіївськими хрестами на грудях, тоді як він був повним кавалером цієї нагороди. Тобто мав два срібних і два золотих хрести. Останні передбачали обов'язковий придаток — дві медалі. Їх старий свого часу теж отримав.

«Ет, — думаю, — посіяв десь Гринюк одного «георгія». І, можливо, саме четвертого, останнього, іс-

торія нагородження котрим мені добре відома».

Під час Першої світової війни Дем'ян служив у полковій розвідці. Частина дислокувалася тоді в одному з регіонів Галичини. Одного разу наш земляк та ще троє бійців, згідно наказу, вирушили у ворожий тил. Підійшовши до невеличкої долини, за котрою темнів ліс, солдати виявили кулеметну роту австрійців, що якраз обідала. Поряд стояли козли з гвинтівками та лежали важкі кулемети, кожен з яких могли нести лиш четверо вояків.

«Будемо брати», — вирішили розвідники. Тому один, прикриваючи, притаївся з ручним кулеметом над ярмом, а решта, не довго думаючи, раптово вдарила в лоба внизу.

Приголомшені австрійці, почувши класичне «Хенде хох!», не встигли схопити ні карабінів, ні кулеметів, оскільки біля них уже хазяйнували розвідники. Одні знімали зі скорострілів замки, інші зносили докупи беззатворні гвинтівки та роззброювали офіцерів. Відтак відібрали у солдатів багнети та повкидали в речмішки замки і затвори, наказавши полоненим нести це, а також ка-

рабіни у ротахування росіян.

За виявлені героїзм та солдатську кмітливість троє розвідників отримали нагороди, а Дем'ян Гринюк, який уже носив на грудях три Георгіївські хрести, додав до них четвертого, золотого I ступеня, ставши таким чином повним георгіївським кавалером.

Вислухавши розповідь, я, пам'ятаю, не втримався і сказав:

— Діду, ви — справжній герой. Але, дивлячись на вас, цього не скажеш: малі, незavidні...

— Шевчук, я був вертким, жвавим. Цим і брав.

Вдруге доля звела мене з Гринюком наприкінці 1960-х. В колгоспі він, уже майже 80-літній, не працював, після смерті дружини жив один, без дітей, яких Бог чомусь не дав. А тут ще й дах у хаті завалився. Тож мусив старий солдат діставатись Гощі, аби там допомогли у придбанні дерева на нові крокви. А щоб не відмовили, прикріпив до блаженського піджачка свої чоти-

ри хрести та дві медалі. Ось тоді-то я вперше і побачив дідові бойові нагороди. Бо раніше він, скромняга, ніколи їх не надівав.

— В чому справа? — питаю.

— Та ось, Шевчук, шиферу дістав, а дерева — ні...

Не розмірковуючи, повів Гринюка прямо до Петра Сегеди, що завідував плановим відділом райвиконкому. Перейнявши проблему, той відразу ж виписав усе необхідне, а дід, дякуючи та звертаючись до мене, сумно посміхнувся:

— Мушу просити, Шевчук. А от за царя нам, повним георгіївським кавалерам, велика шана була. Навіть генерал, зобачивши такого солдата, за п'ятдесят метрів зупинявся і «во фронт» ставав...

Записав
Юрій КУЗЬМІН.